

Department of Agriculture
PHILIPPINE CARABAO CENTER
CERTIFIED ISO 9001 | ISO 14001 | OHSAS 18001

iASK

innovative answers • solutions • knowledge

ISSN: 2507-864x
Series No.: F-01-2020

ENRICHED RICE STRAW (e-RS) PARA SA TULUY-TULOY NA MAPAGKUKUHANAN NG PAKAIN SA KALABAW

Ang e-RS ay isang uri ng masustansyang pakain para sa alagang kalabaw, baka, at kambing.

Isa sa pinaka-importanteng bagay sa pag-aalaga ng kalabaw ang pagbibigay dito ng wasto, sapat, at masustansyang pakain. Kasabay ng tamang pagbibigay ng sapat na pakain at nutrisyon sa alagang hayop ay ang mas magandang kita sa pag-aalaga ng kalabaw. Nguni't karaniwan, ito ay nagiging problema kung limitado ang nakukuhang pakain sa taniman ng sariwang damo lalo na sa panahon ng tag-araw at kung dumarami na rin ang bilang ng mga inaalagaang kalabaw.

Sa ganitong pagkakataon, mainam kung subukang mangolekta ng dayami sa panahon ng anihan ng palay upang gawing e-RS.

Preparasyon sa paggawa ng e-RS

1. Mangolekta at mag-imbak ng dayami

Kolektahin o ibungkos (*bale*) ang mga dayami mula sa palayan gamit ang manu-manong pangbungkos ng dayami o “self-propelled” o “pulled by a tractor baler machine”.

Kung ito ay “stationary baler machine”, kolektahin ang dayami at siksiking mabuti gamit ang nasabing makina.

Hakutin at iimbak ang mga nakabungkos na dayami sa isang lugar na may bubong.

2. Kumpletuhin ang mga sangkap at kagamitan

Mga sangkap ng e-RS

Urea
Pulot o Molasses
Dayami
Tubig

Mga kagamitan

Sisidlang “silo” gaya ng *plastic bag* o *drum*
Timbangan
Plastik na pantakip
Tape
Pabigat o pandagan

Hakbang sa paggawa ng e-RS

1. Timbangin ang mga sangkap at lusawin ang urea at molasses sa tubig.

Sangkap	Dami (kg)	Recommended level (kg)
Urea	2-4	4.40
Pulot o Molasses	5	4
Tubig	91-93	91.60
Dayami o Uhot	50-100	50-100

2. Putulin o tadtadin ang dayami sa haba na isa o dalawang pulgada gamit ang *forage chopper*.

3. Ilubog ang dayami sa pinaghalu-halong sangkap (*urea-molasses solution*) at siguraduhing mababasa lahat ito.

4. Hanguin ang dayami at ilagay sa drum na lalagyan o silo pagkatapos itong mabasa.
5. Ulitin ang hakbang 3 at 4 at siksiking mabuti ang dayami hanggang mapuno ang lalagyan.
6. Takpan ng plastik at lagyan ng pabigat ang ibabaw gaya ng gulong.
7. limbak ang ginawang e-RS ng 21-30 araw at pagkatapos nito ay pwede nang ipakain sa hayop.

Mga benepisyo sa paggamit ng e-RS

1. Tumaas ang sustansya ng dayami

- Ang purong dayami ay mayroon lamang 4.9% na protina habang ang eRS ay may 8.9% na protina
- Mas mabilis na matunaw (*digest*) ang eRS (56.1%) kumpara sa purong dayami (49%)

2. Para sa hayop na pinakain ng e-RS

- Mas marami ang nakakain ng hayop (12%)
- Mas marami ang dagdag na timbang ng hayop (8%)
- Mas marami ang nakukuhang gatas sa kalabaw (18.92%)

3. Para sa may alagang hayop

- Marami ang dayami sa panahon ng anihaan ng palay at hindi na ito binibili
- Madali lang gawin ang e-RS
- Mas mataas ang kita ng magsasaka, 33% increase on income

Mahalagang Tandaan!

Bago ipakain sa alagang hayop, pasingawin muna ito ng 30 minuto.

Huwag ipakain ang e-RS sa mga alagang kalabaw na wala pang anim na buwan at kalabaw na nasa huling tatlong buwan na ng pagbubuntis.

Keywords: urea, molasses, rice straw, e-RS

GASTOS AT KITA SA PAGGAWA NG e-RS

(Base sa aktuwal na presyo noong 2020)

PAGKAKAGASTUSAN	DAMI	UNIT	HALAGA (PHP)	KABUUANG HALAGA (PHP)
Urea	4.4	kilo	20	88
Pulot (Molasses)	4	kilo	17	68
Dayami*	100	kilo	0.71	71
Plastic Drum**	2	piraso	33.33	66.66
Labor	3	tao/oras	50	150
KABUUANG GASTOS (PHP)				443.66
DAMI NG PRODUKSYON (KG)				200
PRESYO KADA KILO (PHP)				2.22

*Presyo ng isang *bale* ng *rice straw* (12 kilo) = Php8.50

**Tagal na magagamit ang *plastic drum* = 5 taon

Dalas na magagamit ang *plastic drum* = 6 na beses sa isang taon

Halaga sa baw't paggamit ng *plastic drum* =Php33.33

(Php1000 / 5 taon / 6 na beses sa isang taon)

Para sa karagdagang impormasyon, mangyaring makipag-ugnayan sa mga sumusunod:

CHARITY I. CASTILLO

Science Research Specialist I
Philippine Carabao Center
National Headquarters and Gene Pool,
Science City of Muñoz, Nueva Ecija
Email: aiden.avril07@gmail.com
Mobile No: (+63) 925 332 1926

DR. DANIEL L. AQUINO

Agricultural Center Chief IV
Philippine Carabao Center@
Central Luzon State University
Email: dalla_1358@yahoo.com
Mobile No: (+63) 917 106 2809

PATUNGKOL SA MATERYAL

Ang iASK, isang pinaikling salita na ang ibig sabihin ay "innovative answers, solutions, and knowledge" o makabagong tugon, solusyon, at kaalaman sa wikang Filipino, ay isang serye ng babasahin na ginawa ng Department of Agriculture-Philippine Carabao Center (DA-PCC). Ito ay naglalayong turuan at tulungan ang mga magsasaka na gumawa ng e-RS para may tuluy-tuloy silang mapagkuhanan ng masustansyang pakain sa kanilang mga alagang kalabaw at tumaas ang kanilang ani at kita mula sa produksyon ng gatas ng kanilang mga alagang hayop.

TAGAPANGASIWA SA PRODUKSYON

Mga Patnugot: Eric P. Palacpac, Rowena G. Bumanlag
Tagapamahalang Patnugot: Chrissalyn L. Marcelo
Mga Manunulat: Charity I. Castillo, Daniel L. Aquino
Layout: Chrissalyn L. Marcelo
Mga Larawan: Charlene S. Joanino, Marijoan A. Nefulda
Pinunong Tagapagpaganap: Claro N. Mingala